

Enquête: helft van de rechters en officieren van justitie bedreigd

'Veiligheid is niet meer vanzelfsprekend'

Romy van der Burgh, Rasit Elibol en Marieke Rotman

De helft van de officieren van justitie en rechters heeft in hun werk te maken gehad met bedreigingen. Dat blijkt uit een enquête van *Platform Investico* en *De Groene Amsterdammer* onder leden van de Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak (NVvR), de vakbond voor officieren en rechters.

Van de officieren die op de enquête reageerden heeft zelfs tweederde te maken gehad met bedreigingen. Die variëren van online intimidatie en onvrede die 'duidelijk geuit wordt' in de rechtszaal, tot officieren en rechters die thuis worden opgezocht en fysieke (doods-)bedreigingen krijgen. Een derde van de bedreigingen vond plaats in zaken rondom georganiseerde misdaad.

Nederland heeft 2500 rechters, bijna tien procent daarvan reageerde op de enquête. Van de 900 officieren in Nederland heeft zo'n vijftien procent gereageerd. In totaal waren er bijna vierhonderd respondenten. Het is de eerste keer dat er op deze schaal cijfers over de impact van toegenomen dreiging op het werk van de magistratuur naar buiten komen.

De enquête werd gehouden om de invloed te onderzoeken van geweld en dreiging uit het criminele milieu op het werk van togadragers. Het bekendste voorbeeld hiervan in de afgelopen jaren is het Marengo-proces. Rondom dat proces werden drie mensen vermoord, onder wie advocaat Derk Wiersum en Peter R. de Vries, en betrokken officieren en rechters worden bijna allemaal beveiligd.

Uit de enquête blijkt verder dat veertig procent van de openbaar aanklagers en rechters zich de afgelopen vijf jaar onveiliger voelt in hun werk. Een derde zegt het werk daardoor anders uit te voeren, van de officieren is dat zelfs de helft. Zaken worden bijvoorbeeld vaker door meerdere officieren of rechters gedaan, zodat er niet maar een naam op het dossier staat. Ook zeggen respondenten meer op hun hoede te zijn, schermen hun gegevens beter af, laten betere sloten op hun huis zetten en delen minder van hun werk met hun omgeving. Een officier schrijft: 'Zo onbevangen als ik vroeger was, kan ik niet meer zijn.'

Bijna een op de tien respondenten weigert wel eens een zaak uit veiligheidsoverwegingen. Een rechter schrijft: 'Ik zou geen high-impact zaak doen. Ik heb een jong gezin, laat anderen die zaken maar doen. Ik denk sinds de moord op Derk Wiersum dan eerst aan mezelf.' Acht procent overweegt uit veiligheidsoverwegingen wel eens te stoppen met dit werk.

Meerdere officieren en rechters zeggen nooit aan een zaak als het Marengo-proces te willen werken, waarin de criminele organisatie van Ridouan Taghi terecht staat. 'Het

dreigingsniveau is veel te hoog', schrijft een rechter. Ook zeggen mensen geen zaken te willen doen waarvoor ze beveiligd moeten worden, 'dat wil ik mezelf en mijn gezin niet aandoen'. Meerdere officieren en rechters schrijven: 'Het is wachten op een moord op een officier van justitie of rechter.'

Zo'n negentig procent van de respondenten zegt zich zorgen te maken over de verharding van de onderwereld en de invloed daarvan op de rechtsstaat. Een officier schrijft: 'Het lijkt een verloren strijd waarin wij het met waterpistooltjes moeten opnemen tegen automatische wapens. We zijn volstrekt onvoldoende uitgerust om deze strijd enigszins eerlijk te kunnen voeren.'

De onderzoeksresultaten zijn in lijn met de uitkomsten van eerdere onderzoeken naar de veiligheid van andere beroepsgroepen die te maken hebben met verharding in de rechtsstaat. De Nederlandse Orde van Advocaten liet in 2022 onderzoeken dat ook de helft van de advocaten in het jaar ervoor te maken had gehad met agressie. Het jaar ervoor liet PersVeilig de veiligheid van journalisten onderzoeken, daaruit bleek dat 8 op de 10 journalisten wel eens met agressie of dreiging te maken had gehad.

De NVvR laat in een reactie op de enquêteresultaten weten het onderwerp intern al eerder aangekaart te hebben. Volgens de vakbond onderstreept de enquête nogmaals het belang van dit thema. 'Rechters en officieren van justitie willen hun werk goed kunnen doen, in veiligheid.' schrijft de vereniging. 'Dat is niet meer vanzelfsprekend, dat blijkt ook uit deze enquête.'

De mate van bedreigingen en de invloed daarvan op het werk zijn het hoogst bij officieren, blijkt uit de enquête. Het Openbaar Ministerie laat weten dat de resultaten haar niet verbazen, maar vindt ze 'hoe dan ook confronterend.' Volgens het OM worden hun medewerkers inderdaad vaker blootgesteld aan 'risico's die voortkomen uit hun functie-uitoefening'.

'Dat betekent niet dat we het gewoon zijn gaan vinden dat collega's zich onveilig voelen', schrijft het OM. 'Overheidspersoneel moet haar werk kunnen doen zonder bedreigd te worden. Daarom maken we er werk van om te onderzoeken waar bedreigingen vandaan komen.'

Deze enquête werd gedaan in het kader van een groter onderzoek van Investico en De Groene Amsterdammer naar de impact van de verharding van de criminele wereld op de rechtsstaat. Dit onderzoek wordt op woensdag 1 november in De Groene Amsterdammer gepubliceerd, en op zaterdag 4 november uitgezonden door radioprogramma Argos om 14:00 u op Radio 1.

